

Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam

Sekretariaat: Duynslane 77, 3121 BB Hardinxveld-Giessendam, telefoon 0184-4502 (lijn 10, 14 en 15)

BEREDELINGEN VAN HET BESTUUR

5e jaargang, nr. 1

maart 1983

INHOUDSOPGAVE:

- voorwoord	1
Historische Vereniging vijf jaar!	
- Historisch informatiecentrum in Buitendams 4	3
- Fotoboekje "Groeten uit Giessendam en Hardinxveld"	5
- Komplete hoepeelmakerij aan de Vereniging geschonken	8
- Verenigingsmarkt/activiteitenweek	9
- Hoepeelmakerij en Hoepelhandel	11
- "Fondom de Giessen" (deel II)	17
- Monumentencommissie	18
- Joden in Hardinxveld en Giessendam	20
- Een kern waar pit in zit	21
- De oorkonde	22
- Het juryrapport	24
Peelenstraat	25
het Binnendamse bos	27
- De Heerlijkheid Hardinxveld	29
- Publikatie over de Franse Tijd	30
- Schenkingen historisch depot	32
- Over een kostbare aanwinst die ons niets kostte	37
- Vele handen maken licht werk	38
- Contributie	39
- Rectificatie luchtfoto	41
- Jodensteeg	44

VOORWOORD

HISTORISCHE VERENIGING VIJF JAAR!

Vijf jaar geleden schoorvoetend opgericht. Vanuit het niets naar een vereniging met nu ca. 350 leden.

Een historische vlucht binnen onze dorpen Hardinxveld en Giessendam. Maar ook een vlucht ver, tot zéér ver daarbuiten, zelfs tot Australië, Canada en andere werelddelen, waar vroegere dorpsgenoten wonen.

Met een zekere bescheidenheid mogen wij stellen, dat onze Vereniging één der grootste is van Nederland.

Hoe komt het nu dat onze Vereniging zo'n brede belangstelling geniet? Ligt het in de aard van onze gemeenschap? Hebben velen het gevoel dat de geschiedenis van Hardinxveld en Giessendam belangrijk is? Hebben wij belangstelling voor historische zaken vanuit onze opvoeding? Ligt het aan het feit, dat velen van ons genieten van dorpsverhalen, anekdotes, kleurrijke mensen, beschouwingen, etc.?

Antwoorden op deze vragen zijn gissingen en wellicht na langdurige wetenschappelijke studie te vinden. In elk geval is het zo, dat in de afgelopen vijf jaar er binnen onze Vereniging door velen veel werk is verzet. Het enthousiasme van ons bestuur, zoals dat er vijf jaar geleden was, is door uw steun en belangstelling steeds groter geworden.

In de afgelopen vijf jaar zijn er veel projecten geweest en zijn er veel initiatieven ontstaan.

Er is een fraaie historische reeks (nu 9 delen) vervaardigd; er zijn restauraties opgezet, werkgroepen ontstaan, excursies gehouden. Er zijn vele schenkingen gedaan en lezingen gehouden.

Ook zijn er teleurstellingen geweest met betrekking tot panden en dorpsgezichten, waarvoor de Vereniging zich had ingezet, maar de slopershamer het laatste woord (de laatste daad) had.

Kijken wij terug op dit prille lustrum, dan menen wij als bestuur, dat het vele werk niet tevergeefs is geweest en dat er in onszelf en om ons heen meer begrip en inzicht is ontstaan voor de zo belangrijke kwaliteiten van de historie van onze dorpen.

Op de ledenvergadering van 13 april a.s. zal aan de hand van een kleine tentoonstelling, dia's en foto's een uitvoerige beschouwing worden gegeven van 5 jaar H.V., zodat in dit voorwoord van ons lustrumblad geen opsomming nodig is.

Ten slotte, de dichter Lucebert zei in één van zijn gedichten: "Alles van waarde is weerloos". De historie, zoals deze om ons heen nog aanwezig is en uitgedrukt wordt in historische bebouwing, dorpsgezichten, gevelsteentjes, hekjes, oude beplantingen, etc. geeft een kleur, identiteit en eigenheid aan onze dorpen en onze gemeenschap. Al deze elementen zijn weerloos en kwetsbaar.

Nog steeds zien wij het om ons heen, dat honderden jaren aanwezigheid door middel van de slopershamer en bulldozer in enkele uren worden uitgewist.

Ons fraaie lustrumboek, zoals dit elders in dit blad wordt aangekondigd, kreeg de ondertitel mee: "Het verleden nu".

De weerloosheid van het verleden beschermen en een nieuwe schoonheid beelden, een belangrijk gegeven waarmee onze Vereniging zich bezig houdt.

Ten slotte spreek ik de hoop uit, dat u allen onze Vereniging de komende vijf jaar met uw steun en belangstelling verder zult willen brengen.

Uw voorzitter

Historisch informatiecentrum in Buitendams 4

Op zaterdagmiddag 16 april zal in de voormalige bakkerswinkel van het pand Buitendams 4 weer een nieuwe aanwinst van onze Vereniging worden geopend.

In het grotendeels gerestaureerde pand hebben wij van het echtbaar Arnold de Haan en Lammy van Rees de beschikking gekregen over deze voormalige winkelruimte om haar in te richten als informatiecentrum. Hier kunnen wij nu op kleine schaal zaken uitstellen die onze Vereniging ter hand gesteld zijn. Er kunnen uitwisselingen plaatsvinden en er kunnen kleine exposities worden gehouden. Tevens is er een vaste lokatie waar de boekjes, die door onze Vereniging worden uitgegeven, kunnen worden aangeboden. Al met al een belangrijke aanwinst voor onze Vereniging en een geweldig aanbod van Arnold en Lammy.

Kijken wij terug in de tijd, dan mogen wij stellen, dat hier een nogal wonderlijke ontwikkeling aan vooraf is gegaan. Tijdens onze oprichting, nu vijf jaar geleden, was het pand Buitendams 4 een groot strijdpunt en mede een oorzaak van het ontstaan en de groei van onze Vereniging. Veel is er te doen geweest met betrekking tot het behoud van dit zo belangrijke pand. Het eerste boekje uit onze "Historische Reeks" is eraan gewijd.

Na een enorme inzet werd door de raad het historische besluit genomen het pand te behouden. Daarna werd via de Stichting Dorpsbehoud in samenwerking met aannemersbedrijf Woudenberg een restauratieplan opgezet.

Een restauratie bleek zeer moeizaam op gang te kunnen komen, gezien de grote kosten die een totale restauratie met zich mee bracht. Uiteindelijk werd door de Stichting Dorpsbehoud en ons bestuurslid Arnold de Haan een oplossing gevonden. Aannemersbedrijf Woudenberg restaureerde de buitenkant van het pand en Arnold nam zelf het interieur ter hand.

Nu, vijf jaar na de oprichting dus, krijgt onze Vereniging een eigen informatiecentrum in het pand, waar zo om gestreden is. Een initiatief waar wij destijds zelfs niet van durfden dromen.

Op zaterdagmiddag 16 april, om half 2, zal Lammy van Rees in kleine kring, in verband met de beperkte ruimte, de sleutel van de voordeur om-draaien en hiermede het informatiecentrum openen.

Daarna zal het centrum elke zaterdagmorgen van 10.00 - 12.00 uur open zijn.

De huidige eigenares zal dus de opening verrichten. Als bijzonderheid kunnen wij u melden, dat wij ge-tracht hebben een vroegere eigenares de opening te laten verrichten en wel de nu 87-jarige mevrouw M.L.F. Graftdijk, dochter van de nog steeds zo bekende dr. Graftdijk, die zijn praktijk had in een herenhuis naast Buitendams 4 (zie boekje "Buitendams 4"). Mevrouw Graftdijk juichte het initiatief van harte toe, was bijzonder enthousiast over de restauratie, maar is jammergenoeg lichamelijk niet sterk genoeg om naar Giessendam te komen.

Op zaterdagmiddag 16 april, half 3, zal het centrum voor een ieder open zijn.

Over enkele maanden zal de restauratie geheel voltooid zijn en zal er door de familie De Haan-van Rees een open dag worden georganiseerd.

Wij hopen, dat ons informatiecentrum voor alle leden en natuurlijk ook niet-leden, een uitwisselingspunt zal worden waar vele historische gegevens voor ons nageslacht zullen worden verzameld en bewaard.

Fotoboekje "Groeten uit Giessendam en Hardinxveld"

Het bekende boekje "In Grootmoeders Tijd" is al sinds enkele jaren niet meer verkrijgbaar. Al vele malen is ons als bestuur gevraagd of het niet mogelijk zou zijn om hierop een soort vervolg samen te stellen. Daarom hebben wij gemeend, dat het lustrum van onze Vereniging een goede aan-leiding zou zijn om aan dat verzoek tegemoet te komen.

Wij hebben dan ook het genoegen u bij dezen dit boekje aan te kondigen. De titel wordt:

"Groeten uit Giessendam en Hardinxveld"

HET VERLEDEN NU

Qua vorm komt het ongeveer overeen met "In Grootmoeders Tijd", de opzet is echter niet geheel hetzelfde. In het boekje zult u ca. 50 oude ansichten van ons dorp aantreffen, maar tevens een gelijk aantal nieuwe foto's. Steeds vindt u op het linkerblad de oude en op het rechterblad de nieuwe foto. Deze nieuwe foto werd gemaakt op hetzelfde punt als de oude, zodat beide direkt vergelijkbaar zijn. U kunt dus zelf vaststellen wat er zoal veranderde in de loop der jaren.

Om u een indruk te geven hoe een en ander er komt uit te zien, worden hierbij twee foto's afge-drukt van het begin van Buitendams.

Groete uit GIESSENDAM. 0029

Links de oude (+ 1915) en rechts de nieuwe (dec. 1982).
Alle foto's in het boekje worden begeleid door een korte tekst.

Daar dit boekje een extra uitgave is buiten onze "Historische Reeks" om, is het helaas financieel onmogelijk dit gratis aan de leden te verstrekken. U hoeft als lid niet het volle pond te betalen, maar kunt één boekje tegen gereduceerde prijs in uw bezit krijgen.

De prijs voor deze lustrumuitgave is vastgesteld op f 15,-- voor leden. In de voorverkoop tot 16 mei 1983 is de prijs f 20,--. Na deze datum gaat het boekje f 25,-- kosten. De verzendkosten bedragen f 5,-- per boekje.

U kunt deze uitgave verkrijgen door overmaking van f 15,-- + f 5,-- portokosten op bijgesloten girokaart of afhalen in Buitendams 4 op zaterdagmiddag 16 april van 14.30 tot 17.00 uur en verder elke zaterdagmorgen van 10.00 - 12.00 uur.

Komplete hoepelmakerij aan de Vereniging geschonken

Korte tijd geleden is onze Vereniging in het bezit gekomen van een komplete hoepelmakerij-inrichting.

De inrichting omvat in hoofdzaak de snijbank, de hoepmakers-machine, het schuifbord en de bijbehorende gereedschappen zoals schilijzer, klucht, dissel en snijmes.

Het geheel is eigendom geweest van de heer P. Stam, die kort geleden op zeer hoge leeftijd is overleden.

Enige tijd hierna hebben de nabestaanden de hoepmakerij aan onze Vereniging geschonken, waarvoor wij hen zeer erkentelijk zijn.

In het verleden stond Hardinxveld, maar in het bijzonder Giessendam, bekend om het grote aantal hoepmakers-bedrijfjes die men hier telde. Maar helaas is het overgrote deel van de werktuigen en gereedschappen uit dit vak verloren gegaan.

Ook kreeg de Vereniging de (bijbehorende) oude houten slee, waarmee het gehakte hout vanuit de griend naar de dijk werd vervoerd. Met het verkrijgen van deze hoepmakers-inrichting is één der laatste hoepmakerijen voor de toekomst veilig gesteld.

Het bestuur is de familie Stam dan ook erg dankbaar voor het in eigendom overdragen hiervan aan onze Vereniging. Het geheel staat op dit moment opgesteld in een leeg pand bovenaan de Boorstraat, maar het is te hopen, dat het ooit nog eens tot zijn recht zal komen in een plaatselijke oudheidkamer/museum.

Verenigingsmarkt/activiteitenweek

Zoals onze leden binnen de gemeente bekend zal zijn, heeft de Raad voor de Vrijtijdsbesteding van de Stichting Dorpsgemeenschap van 7 t/m 12 februari j.l. een verenigingsmarkt annex activiteitenweek georganiseerd. Deze verenigingsmarkt, waaraan tal van verenigingen hun medewerking hebben gegeven, speelde zich af in de voormalige timmerloods van scheepswerf "De Merwede" op het industrieterrein "Lange Veer".

Ook de Hist. Ver. heeft aan de markt deelgenomen door in haar stand alle tot nu toe verschenen publikaties ter verkoop aan te bieden. Tevens zijn er mapjes ansichtkaarten verkocht, die onze Vereniging immers uitgeeft. (Hiervan zijn nog twee series leverbaar met elk 8 verschillende kaarten voor de prijs van f 4,- per serie.)

Alsmade zijn er z.g. "dorpsinventarisaties" verkocht. Dit is een in opdracht van het gemeentebestuur door het bureau "Stad en Landschap" samengesteld rapport van alle in onze gemeente voorkomende gebouwen met cultuur-historische waarden.

Deze inventarisatie is tegen betaling van f 25,- nog steeds verkrijgbaar bij onze gemeente.

In onze stand werd ook nog een vitrine ingericht met daarin bodemyondsten uit de omgeving van de Wiel in de Peulenstraat. Dit betrof in hoofdzaak 18e en 19e eeuws aardewerk. Ook sierden enkele stukken oud handgereedschap onze kraam. Bovendien hebben een aantal uitvergroete dorpsgezichten uit ons foto-archief de stand omlijst.

Uit dit foto-archief zijn een twaalfstal foto's gelicht met daarop ons onbekend voorkomende personen. De foto's werden genummerd onder een glasplaat gelegd, waarna de bezoekers op een bijbehorende lijst de namen van de personen konden schrijven die zij herkenden. Dit heeft een redelijk resultaat opgeleverd en is zeker voor herhaling vatbaar.

Het klapstuk van misschien wel de gehele verenigingsmarkt vormde een in bedrijf zijnde hoepmakerij, die door onze Vereniging werd opgesteld. Het was de hoepmakerij van de familie Stam, waarover u hiervoor al heeft kunnen lezen. Al enkele weken tevoren werden door middel van oproepen in een plaatselijk blad vrijwilligers gevraagd om tijdens de activiteitenweek voor onze Vereniging hoepels te maken. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in de reactie van vier personen, die bij toerbeurt - of met twee man tegelijk - de hoepmakerij wilden bemannen.

Dit waren de heren: C. Adriaanse
J. Adriaanse
Joh. Huisman
W. Lock

Hoewel zij hun tijd in principe belangeloos ter beschikking stelden, hebben wij toch gemeend genoemde personen en hun echtgenoten aan het einde van de activiteitenweek een kleine attentie te moeten aanbieden. Evenzo gold dit voor de heer Van Loon uit Boven-Hardinxveld, die gratis enkele bossen hoep-hout in de griend hakte en deze ons belangeloos aanbood.

De opgestelde hoepmakerij heeft de gehele week door enorm veel belangstelling getrokken, wat in hoofdzaak te danken is aan de hiervoor genoemde vijf personen, die spontaan hun medewerking aanboden.

Eén van hen, met name de heer Joh. Huisman (een vroegere hoepmakersbaas uit Buitendams), heeft het een en ander over de hoepmakerij op schrift gesteld. Daar het interessant genoeg is voor iedereen om dit te lezen, meenden wij het hieronder in zijn geheel te moeten plaatsen!

HOEPELMAKERIJ EN HOEPELHANDEL

(verleden tijd)

Een oud bedrijf, dat in deze eeuw en in de vorige eeuw vooral in de winter, aan velen werk gaf. Vooral de gemeenten Giesendam, Hardinxveld en Sliedrecht en ook Werkendam, waren wel de stapel en hoogtepunt van dit bedrijf. Hier werkten in de winter in elk schuurtje of schuur niet alleen de beroepshoepmakers, maar ook werkeloze schilders, timmerlui en metselaars, etc. aan mee. Ook buiten deze gemeenten werden nog wel hoepels gemaakt.

Dat er al in de vorige eeuw hoepmakerij was, kunt u nog zien in het boekje "Dit Grootmoeders Tijd". Daarin ziet men, dat de sluis op de Dam er in 1900 nog niet was. Maar wel staan de bossen hoepmakershout (naar ik zo zie waren dat zware tonnepen) gereed om overgedragen te worden naar de overzijde van de nog afgedamde Giessen. Daaruit blijkt dus, dat er ook in Binnendams hoepels werden gemaakt.

Mijn grootvader en vader hadden ook een hoepelmakers-bedrijf. In de goede jaren (vooral in de eerste wereldoorlogsjaren) werkten er soms wel 34 tot 40 man in hun bedrijf. Als jongen vlette ik het hout met een aakje (door mijn grootvader "oksie" genoemd) in de omgeving rond, zelfs nog wel door de sluis tot nabij de toren van Oudkerk. De hoepels werden vooral gebruikt voor banden van houten vaten, voornamelijk voor de haringvaten.

Enkele jaren geleden las ik in een plaatselijk blad, dat de hoepelmakerij in de tweede wereldoorlog is teniet gegaan en dat de hoepelmakersbaasjes toen bijna allen failliet zijn gegaan.

En ook, dat de stapel en hoogbedrijf plaats vond in Giessen-Nieuwkerk. Hoe zij daarbij gekomen zijn, begrijp ik niet. Er is niet één hoepelmakersbaas failliet gegaan en ik zeg niet dat er in Giessen-Nieuwkerk geen hoepels gemaakt werden, maar het was niet veel.

Neen, de hoepels zijn er helemaal uitgegaan om andere redenen, n.l.

- a. het hout om hoepels te maken was niet geschikt om machinaal verwerkt te worden,
- b. de hoepels zijn vervangen door ijzeren banden; die gingen langer mee en waren daardoor goedkoper.

Dat de houten hoepel zo lang in stand is gebleven, kwam doordat ijzeren hoepels vooral in zout water snel verroestten. Maar toen er steeds meer middelen tegen corrosie(roest) werden uitgevonden, namen deze de overhand. Ook plastic, etc. verdreef de hoepels.

Hoepelmaken vond ik een prachtig vak, al had je er drie jaar voor nodig om het goed te leren. Het eerste jaar verdiende je niets, het tweede jaar een kwartje zakgeld per week en pas in het derde jaar ging je wat verdienen. Dit kwam omdat de hoepelmaker, die je het vak leerde, in het begin daar schade van had, omdat hij door die leerling kleinere hoepels van lichter hout moest maken en daardoor minder verdiende.

Een mooi vak, vooral omdat men de hoepels van A tot Z maakte van ongekorven hout uit grienden die toen overal te vinden waren. Die grienden werden door de hoepelmakersbaasjes gepacht, gehakt op verschillende maten, vervoerd naar hoepelmakerschuren om tot hoepels verwerkt te worden.

Het hout moest men eerst kloven met de dissels, daarna glad snijden met een breed snijmes op de snijbank, onderverdelen in een z.g. krib: buitepen, binnepen, onder- en bovenschijflatten en slechtlaten en deze laatste gingen binnenin. Daarna door de hoepelmakersmachine draaien en met je handen een hoepel vormen. Deze werden in vijf schijven met drie tenen banden bij elkaar gebonden tot één bos hoep.

De stokken werden in twee delen gekloofd, de hele zware in vieren en ook wel middelzware gedeeld in drieën. Dit gebeurde met de z.g. klug. Een klug was gemaakt van een rond stuk hout, waarin drie groeven waren gemaakt, die scherp uitliepen.

In de eerste wereldoorlog bereikte de hoepelmakerij zijn hoogtepunt. De handel bloeide. Had men voorheen enkele groothandelaren, zoals de firma Jan de Jong in Sliedrecht (de oprichter Jan de Jong heb ik niet gekend, wel twee zoons: de heren IJsbrand en Besjaan de Jong. Later is er weer een zoon, Jan de Jong, gekomen, genoemd naar zijn grootvader.), nu zijn er in Sliedrecht nog restanten van de grote hoepelloodsen aan de Molenstraat. Aan weerszijden van die loodsen, een grote sloot, door de Sliedrechtenaren "Gantel" genoemd. Het oude kantoor van de firma is nog te zien aan de dijk.

In Hardinxveld in de Peulenstraat, in het huis waarin slager Baardman zijn bedrijf heeft, woonde de heer Stolk Benders, ook hoepelhandelaar.

In de eerste wereldoorlog kwamen daar nog wel kleine en grote handelaren bij, b.v. Kees van Rijsbergen, die samen deed met Job v.d. Wiel. Later zijn deze weer gescheiden. Van laatstgenoemde staat nog de hoepelloods, wel verbouwd en veel veranderd, op de Ka. Daar is thans de timmerzaak van Timmer in gevestigd. In het huis aan de dijk woonde toen Job v.d. Wiel.

Jammer van dit mooie vak was, dat er zo bitter weinig mee werd verdiend. Het werd slecht betaald. Zelfs heeft men nog een staking gehad voor loonsverhoging.

Men vroeg 17½ cent voor het maken van een bos zware tonnepen. Het loon was 15 cent. Naar het loon van de tonnepen werd het loon van de grotere en kleinere hoepels geregeld.

Men had verschillende maten hout:

tuttelutten	104 st. in een bos
kitteband	104 st.
karreband	52 st.
haringband	39 st.
gewone en zware tonnepen	26 st.

Deze laatste waren 2,12 m lang en verder 8 voeters tot 16 voeters toe.

In de staking is het nog zo hoog gelopen, dat burgemeester Lauwrense de politie, met politiehulp van buiten, de stakers uit elkaar liet drijven. Toch is het loon toen gestegen van 15 naar 17½ cent per bos.

Ook herinner ik mij nog, dat op een rumoerige vergadering een hoepelmaker, Vogel genaamd, uitriep: "Hoe kan men van krom hout mooie hoepels maken?" Waarop ik antwoordde: "Ja, dat is nu juist de kunst!"

Een vlotte hoepelmaker maakte per week 100 tot 120 bos tonnepen van 17½ cent per bos. Bij dit loon kwam nog het geld van de spaanderbossen, 68 cm dik. Deze spaanders werden verkocht aan de opkopers à 3½, 4½ cent per bos. Dit geld werd zo graag gespaard om er in het voorjaar wat extra voor te kopen. Dikwijls bleek echter, dat dit geld al eerder als voorschot bij de opkoper was gehaald door de vrouw. Men kan begrijpen wat voor scènes dit thuis gaf.

De hoepelmakers werkten van 's morgens 06.00 uur tot 's avonds 19.00 uur, op zaterdag tot 17.00 uur. In de winter haalden wij het mooiste hout, meest haringband, eruit. Dit hout werd gepoot op de lage oever van de Giessen aan de Molenplaat om te groeien. Dit hout werd dan in de maand mei geschild en in de zomer door ons tussen de hooibouw in tot witte hoepels gemaakt.

In de zomer werkten vooral de hoepelbaasjes in de hooibouw op de polders tussen de oude en nieuwe Merwede. Dit land werd door hen gepacht, nadat het door hen was bekeken en getaxeerd. In de zomer werd het gehooïd en het hooi aan de hooihandelaren verkocht.

De pacht behoefde pas met Kerst betaald te worden. Met het geld van de opbrengst van het hooi kon men in de herfst weer de hoepelmakerij beginnen. Van de gemaakte en verkochte hoepels kon men dan met Kerst de pacht van het hooiland betalen. Dit had tot gevolg, dat de pacht opgedreven werd en er doorgaans aan het hooi weinig of niets werd verdiend.

Joh. Huisman
Buitendams 154
3371 BN H'veld-G'dam
tel. 01846-2668

"Rondom de Giessen" (deel II)

Tijdens de afgelopen vijf jaar heeft geen onderwerp bij onze lezingenreeks de aandacht van de leden zó getrokken als de laatste najaarslezing van de broers Kees en Flok de Ruiters, handelend over het zo unieke weekblad van hun vader: "Rondom de Giessen".

In een geheel gevuld Hervormd Centrum werd op een zeer boeiende wijze door de beide broers een toelichting gegeven op de door hun geschreven publikatie.

Door onze voorzitter werd er die avond al aangekondigd dat wellicht een tweede boekje in de reeks over dit onderwerp zou verschijnen, aangezien het niet mogelijk was een volledig beeld van de "Rondom" in één deeltje onder te brengen. Het tweede deeltje wordt momenteel door de beide auteurs samengesteld en zal een beeld geven van de aankondigingen en advertenties die er zoal in de jaren 1925-1950 in bovengenoemd weekblad zijn opgenomen.

Het is een verheugende zaak dat de auteurs weer met hetzelfde enthousiasme een tweede deel willen samenstellen en het beeld hiermede completeren.

Wij hopen, dat deze nieuwe publikatie u in mei/juni zal bereiken en wij denken, dat u ook aan dit tweede deel weer veel leesplezier zult hebben.

Monumentencommissie

Van deze gemeentelijke adviescommissie, waarvan naast raadsleden ook vertegenwoordigers van de H.V. en de Stichting Dorpsbehoud deel uitmaken, viel de laatste tijd niet veel meer te melden. Dit had o.m. te maken met het wisselen van de wacht in politiek opzicht.

Nadat aan de hand van de door het Bureau Stad en Landschap gemaakte vrij complete inventarisatie een aantal behoudenswaardige panden was voorgeselekteerd, is dan toch onlangs het def. advies voor de gemeentelijke monumentenlijst aan B. & W. uitgebracht. Achttien panden werden vooral nog zó karakteristiek en uit oogpunt van plaatselijke historie zó waardevol geacht, dat bescherming via de nog officieel vast te stellen gemeentelijke monumentenlijst noodzakelijk werd geacht.

tegelijktijdig werd overgeengkomen, dat een gerichte voorlichting naar de diverse eigenaren van de overige in de inventarisatie genoemde panden zou plaatsvinden. Het komt n.l. nogal eens voor dat authentieke panden bij verbouwingen "verminkt" worden en dat gebeurt meestal niet uit kwade wil, doch vooral onbewust uit onbekendheid met het feit dat bepaalde elementen van een gebouw nu juist de waarde (zowel financieel als esthetisch) van een pand uitmaken.

Door middel van publikaties, maar ook door gratis adviezen bij bouwvergunningaanvragen e.d., zal gepoogd worden ondoordachte, doch niet meer terug te draaien aantastingen van gebouwen te voorkomen.

Een beperkt aantal inventarisaties is nog bij de gemeente verkrijgbaar tegen gereduceerde prijs van f 25,—. Deze eenmalige uitgave geeft een vrijwel volledig overzicht van alle karakteristieke en vaak ook van historisch belang zijnde panden, die in 1982 nog in onze gemeente aanwezig waren.

wag/straat		Feitenstaat		
huysnummer	248	249	24A	
aard bebouwing				
Woning	•	•		
Ervenis				
W. type				
gepl. ja. 1910				
W. o. 1910	•			
bijz. mede bebouwing				
geken				
248-249				
248-249	•	•		
Waghuys 248-249				
Waghuys 248-249				
248-249		•		
248-249				
248-249	•	•		
Waghuys 248-249				
248-249	•			
Waghuys 248-249				
248-249				
248-249				
muren				
248-249		•		
248-249				
248-249	•			
248-249				
248-249		•		
248-249				
248-249				
situatie				
248-249				
248-249				
248-249				
248-249				
248-249	•	•		
waardering				
248-249				
248-249	•	•		
248-249				
248-249				
248-249				

244 " 't Zwaantje"
Groot cafe-restaurant; van
groot belang voor de bepaling
van het kruiswoud.

249 Groot dubbel woonhuis met aardig priël en blinden. Van belang voor de begrenzing van de open ruimte bij de Giessen.

Ma. Bardstenen grenspaal met
uspens, kroon en opschrift
"Hardingveld's eynde".

Joden in Hardinxveld en Giessendam

Onze zustervereniging, de Oudheidkundige Vereniging Sliedrecht, is bezig informatie te verzamelen over de geschiedenis van de joodse gemeenschap ter plaatse, met de bedoeling daar t.z.t. een publikatie van te maken.

Nu hadden de joden van Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam veel kontakt met elkaar, doordat zij samen één synagoge bezaten in Sliedrecht op de Kaai, vlak aan de grens met Giessendam. Het zou misschien wel praktisch zijn te trachten de handen ineen te slaan en samen met de werkgroep "Kerkgeschiedenis" van de Sliedrechtse vereniging iets meer te weten te komen hierover en zo mogelijk samen een publikatie op te zetten.

Wie van de leden - of van hun familie, vrienden of kennissen - zou ons nog kunnen helpen aan informatie over deze kleine, maar hoogst interessante bevolkingsgroep? Laat degenen die de families Meiboom, De Vries, Van der Giessen of Brakel nog hebben gekend hun herinneringen eens opschrijven. Waarschijnlijk is er nog één echte Hardinxveldse nakomelinge van de familie Meiboom in leven in Israël. Zijn er nog dorpsgenoten die kontakt met haar hebben? Wij wachten in spanning af wat deze vraag oplevert.

Een kern waar pit in zit

Zoals velen van u reeds hebben kunnen lezen in "Het Kompas" en enkele streekbladen, heeft de H.V. meegedaan aan een z.g. "leefbaarheidswedstrijd", die werd uitgeschreven door de Ver. Kon. Ned. Heide Mij. en werd gesponsord door de Rabo-banken. Inzet was de alom bekende Historische Reeks.

"De betekenis van de Reeks", zo stelde de jury, "blijkt ook uit de stormachtige groei van de Vereniging en door de invloed die de Reeks in de regio heeft gehad".

Het juryrapport werd besloten met de zinsnede: "De hoofdjury, gehoord de regionale jury concludeert dat Hardinxveld-Giessendam ruimschoots voldoet aan de voorwaarden voor het predikaat "Een kern waar pit in zit" en besluit het predikaat toe te kennen."

Op 8 december 1982 mocht mevrouw Van de Bree op het provinciehuis in Den Haag uit handen van de commissaris van de koningin, Mr. Vrolijk, een fraaie oorkonde in ontvangst nemen. Tevens was aan deze oorkonde nog een geldprijs van f 1.000,-- verbonden.

De commissaris toonde zich zeer verheugd over het werk van de Vereniging. Onze H.V. verdiende als enige van de negen prijswinnaars uit Zuid-Holland het predikaat ruimschoots.

Het leek ons aardig om het predikaat voor u in dit mededelingenblad af te drukken.

Gehoord

het oordeel van de heren van
van de landelijke leefbaarheidswedstrijd
Een kern waar pit in zit - 1981-1982
van de vereniging Koninklijke Olie-
landse Heide Maatschappij aan
Landbouwveld - Giesseindam

het oordeel toe Een kern waar pit in zit
van het project

van de reeks

van de inwoners een vraagstuk van
van de leefbaarheid van de regio van
geving

Van

Van

Van

Van

Van

Van

Van

Van

Van

Van

Van

Van

ALGEMEEN GEGEVENS

Besluitende inst.	1 Hardinxveld - Giessendam
Naam project	2 Historische reeks
Naam deelnemersgroep	Historische Vereniging Hardinxveld - Giessendam
Naam correspondent	1 Mevr. W.F. van de Bree-Ooms, Buitendams 77, 3371 BB HARDINXVELD - GIESSENDAM.

PROJECTGEGEVENS

- = Door het uitgeven van een historische reeks over de plaatsen Hardinxveld en Giessendam wil de vereniging de mensen meer bewust maken over historische waarden in hun leefomgeving en streven naar het behoud ervan.

OPMERKINGEN

De uitgave van twee boeken per jaar over het verleden van Hardinxveld-Giessendam wordt door de Historische Vereniging aldaar waar gemaakt.

Uit de kennis dat er acht boeken verschenen zijn, kan inderdaad worden afgeleid dat de vereniging zijn vierde, maar nog niet zijn vijfde verjaardag heeft gevierd.

Het vergaren van kennis over de woonomgeving, en het doorgeven ervan betekent iets voor de leefbaarheid. Na de verschijning van het eerste boekje over het te slopen huis Buitendam 4, "werden de ogen langzaam geopend en . . . nam de gemeenteraad het historische besluit het pand te behouden", (aldus het eindverslag)

De betekenis blijkt ook uit de groei van het aantal leden. De 350 leden zijn niet alleen lezers van de boekenreeks, maar er zitten ook auteurs, respondenten en graveurs onder.

Na de oprichting van de Historische Vereniging in Hardinxveld-Giessendam zijn op nog vijf andere plaatsen in de regio soortgelijke verenigingen ontstaan.

De hoofdjury, gehoord de regionale jury concludeert dat Hardinxveld-Giessendam ruimschoots voldoet aan de voorwaarden voor het predikaat "Een kern waar pit in zit" en besluit het predikaat toe te kennen.

Peulenstraat

Het zal al opgevallen zijn, dat de Peulenstraat de laatste tijd weer in de aandacht is gekomen. De wens wordt kennelijk nog steeds gevoeld om "iets" met de Peulenstraat "te doen". Ontwikkelingen die uiteraard ook door de H.V. op de voet worden gevolgd. Het gaat ten slotte om een ook landelijk gezien uniek centrumgebied, dat door de karakteristieke sfeer een grote aantrekkingskracht bezit.

Die sfeer, die historisch is gegroeid, is moeilijk met woorden te definiëren, doch ieder die er wel eens loopt, weet wat ermee wordt bedoeld. De combinatie van intieme dijkbebouwing met een slingerend verloop en een vrij groot aantal volwaardige winkelvoorzieningen heeft geleid tot een winkelcentrum waar het goed toeven is. Wij laten dan het konflikt tussen voetgangers en auto's even buiten beschouwing.

In veel andere plaatsen (zowel grotere als kleinere) is wel gepoogd om het in de Peulenstraat aanwezige "sfeertje" kunstmatig op te roepen door middel van luifels, namaak oudhollandse winkels, e.d., doch de resultaten zijn meestal niet bemoedigend.

Waar ruim tien jaar geleden in Hardinxveld-Giessendam nog gedacht werd aan een "modern" winkelcentrum in de plaats van het historisch gegroeide, is langzamerhand vrijwel iedereen tot de konklusie gekomen, dat wij in de Peulenstraat iets bezitten dat op de tekentafel niet te realiseren valt. Daarbij komt dan ook nog dat de onbelemmerde economische groei, waar tien jaar terug nog geen einde aan viel te zien, nu wel degelijk beperkingen oplegt.

Uiteindelijk is dan ook in de onlangs opnieuw door de gemeenteraad geformuleerde uitgangspunten bepaald dat aan behoud van het authentieke karakter in de Peulenstraat hoge waarde wordt toegerekend. Ook wethouder De Ridder, die de Peulenstraat in zijn portefeuille heeft, heeft al herhaalde malen blijk gegeven oog te hebben voor het karakter van de Peulenstraat. Een ontwikkeling die door ons uiteraard van harte onderschreven wordt.

Om deze steun niet alleen met de mond te belijden heeft het bestuur van de H.V. aan de gemeente laten weten, dat ook zij gaarne de bij haar aanwezige historische kennis wil inbrengen in de discussie om de Peulenstraat. Dit zou dan het beste kunnen plaatsvinden in de "werkgroep Peulenstraat", die de uitwerking van het bestemmingsplan Peulenstraat begeleidt. Een verzoek waarop de gemeente vooralsnog niet negatief heeft gereageerd.

Het Binnendamsse bos

Op onze vraag in het vorige mededelingenblad wie er nog iets wist te vertellen over het voormalige bos in Binnendams, kregen wij een uitvoerige brief van ons lid mej. N.J. Walraven, Binnendams 42.

Zij wist van overlevering dat "het bos" omstreeks 1900 eigendom was van de heer Aart van Bennekum. Het geheel bestond toen uit een vrijstaand woonhuis (nu Binnendams 70 met een schuur erachter. Het huis lag vrij ver van de weg en de diepe voortuin bestaat nu nog.

Verder was er een boomgaard. De bewoner oefende het beroep van "viller" uit (villen van dood vee) en verrichtte noodslachtingen. In de grote zwarte schuur achter de woning konden bedelaars e.d. de nacht doorbrengen. Hierdoor stond "het bos" omstreeks 1900/1910 (waarschijnlijk ten onrechte) in een kwade reuk.

Omstreeks 1930 heeft de heer Piet van Bennekum (zoon van Aart en veehandelaar van beroep) dit eigendom verkocht aan de heer Dingeman Rietveld, rustend landbouwer, die er ging rentenieren.

Wij danken mej. Walraven hartelijk voor haar mededelingen hierover!

Het "bos" was dus rond 1900 al lang geen echt bos meer. Ondergetekende had vroeger van zijn oudoom Klaas Leenman (die bij het station woonde) gehoord, dat er in het verleden op die plaats een "echt bos" geweest moest zijn. Zoiets spreekt in onze vlakke omgeving natuurlijk altijd tot de verbeelding. Of oom Klaas (geboren in 1863 in Buitendams) dit bos nog met eigen ogen had gezien, weet ik niet meer.

In Utrecht kwam ik echter verder.

Via ons lid de heer W. van Wijngaarden vernam ik, dat het perceel in het begin van de vorige eeuw toebehoorde aan de familie Brooshoofd, terwijl op de eerste kadasterkaart van Giessendam (+ 1835) "het bos" blijkt voor te komen als een soort parkachtige tuin met vijver en slingerpaadjes.

Het zal dus denkkelijk zo geweest zijn, dat de schouten- en burgemeestersfamilie Brooshoofd, die woonde in het tegenwoordige huis van dokter Cornelis bij Den Dam en op die plaats geen ruimte had om een flinke tuin aan te leggen, er in Binnendams een "deftige volkstuin" op na hield, om zich daar 's zomers te verpozen.

De laatste mevrouw Brooshoofd vertrok na 1868 uit onze gemeente. Ik heb nog een brief van haar uit 1875, aan mijn overgrootvader Willem den Breejen, die rentmeester was over haar bezittingen. Al in 1750 kwam er een schout Cornelis Brooshoofd in Giessendam, die in 1784 werd opgevolgd door zijn zoon Johannes. Deze bleef aan tot 1812.

Van 1819-1832 was er weer een Johannes Brooshoofd burgemeester, terwijl er van 1839-1842 een Cornelis Marinus Brooshoofd notaris was in Giessendam. Deze stierf jong en de bij overlevering bekende mevrouw Brooshoofd was zijn weduwe.

Het zou interessant zijn wanneer er eens wat meer werd uitgezocht over deze regentenfamilie. Dan horen wij misschien nog eens wat meer over "het bos" van Binnendams.

P. den Breejen

De Heerlijkheid Hardinxveld

In de middeleeuwen bezaten de Heren van Hardinxveld een huis, dat wel geen kasteel geweest zal zijn, maar toch wel een min of meer te verdedigen stenen huis. Op de in het gemeentehuis aanwezige kaart uit 1652 staat dit huis afgebeeld, liggend in het weer ten oosten van de kerk in Boven-Hardinxveld.

Aan het einde van de 17e eeuw is het huis niet meer in het bezit van de Hardinxveldse heren. Het wordt dan bewoond door de heer William Floyd (of Eloyd), eerst gehuwd met Elizabeth Heis en later met lady Francis Courchil, Sjordil of iets derg. (Het kan wel Churchill zijn, want zulke moeilijke Engelse namen konden ze in die tijd in Holland niet schrijven. Deze Engelsman was in dienst van "de Croon van Groot Brittange", d.w.z. in dienst van "onze" stadhouder-koning Willem III.

Inmiddels is het huis verbouwd tot een "plaisante en welgelegen Buytenplaats", bestaande uit een "considerabele Heere Huysinge" met een washuis, een tuinhanswoning, stallen en een koetshuis, een schuur en een "seer nette Orangerie". De erfgenamen van de weduwe Floyd laten dit alles, met de vele daarbij behorende landerijen, in het openbaar verkopen in 1714. Koper wordt Mr. Pieter Schaep, die f 1.600,-- geeft voor de buitenplaats en nog f 1.100,-- voor de bijbehorende landerijen en grienden.

Het moet allemaal heel mooi zijn geweest, maar nu kent en vindt men zijn standplaats zelfs niet meer.

Wie zou hier nog wat meer van weten?

Bij overlevering, of door vondsten van fundamenten e.d. De omgeving van de kerk is tegenwoordig dicht bebouwd. Men zal hier toch wel op herinneringen uit het verleden gestoten zijn? Zou u het ons eens willen schrijven of op een andere wijze doen weten?

Indien u over een en ander beschikt of iets anders weet wat voor het samenstellen van de publikatie van belang kan zijn, wordt u vriendelijk verzocht hierover kontakt op te nemen met de schrijver van het boekje:

D.J. de Jong
Spindermolen 24
Hardinxveld-Giessendam
tel. 01846-5094

Publikatie over de Franse Tijd

Het is de bedoeling, dat de najaarspublikatie van onze Vereniging handelt over de Franse Tijd in Hardinxveld en Giessendam. Tot nu toe hebben de publikaties van de Vereniging een bepaald facet van de geschiedenis van onze dorpen beschreven. Het boekje over de Franse tijd zal echter een periode behandelen. Een stukje geschiedenis uit de jaren 1795 tot en met begin 1814. Een periode waarvan met name de ouderen onder u nog wel verhalen hebben horen vertellen. Enkel van u hebben de onafhankelijkheidsfeesten van 1913 bewust meegemaakt.

Meestal weet iedereen wel te vertellen hoe het er in die tijd landelijk toging. Van het plaatselijk gebeuren weten de meesten niets. Wat heeft zich hier afgespeeld? Ging het in onze dorpen net zo toe als in de andere plaatsen in het land?

Tot aan 1813 zijn er niet zo veel problemen geweest. Er wordt ten minste niet over geschreven in archieven en dergelijke. Het einde van de Franse Tijd was voor ons van veel meer betekenis. Wie kon voorzien dat de terugtrekkende Franse troepen en hun achtervolgers niet bij Gorinchem de Merwede konden overtrekken? Daardoor vond de overtocht over de rivier van Hardinxveld naar Werkendam plaats. Een niet alledaagse gebeurtenis!

Het boekje zal beginnen met de oorzaak van de Franse overheersing in ons land. Vervolgens een hoofdstuk, waarin de periode 1795-1813 wordt beschreven. Dan volgt een uitgebreider stuk over de periode 15 november 1813 tot 20 februari 1814, waarin de gebeurtenissen in Hardinxveld en Giessendam ten tijde van het beleg van Gorinchem worden verteld. Ter afsluiting volgt een epiloog, waarin een door de gemeente Hardinxveld bij het rijk ingediende declaratie wegens werkzaamheden ten dienste van de Russische en Pruisische troepen centraal staat.

De meeste van de voor de publikatie benodigde gegevens zijn reeds verwerkt in het manuscript. Toch zijn er nog enkele onduidelijkheden. Het bestuur van onze Vereniging doet daarom een beroep op u betreffende de volgende vragen:

1. Weet iemand van u nog wat uit overlevering van de Franse Tijd in onze omgeving?
2. In onze gemeente staan uiteraard nog woningen en gebouwen, waar soldaten uit de te behandelen periode ingekwartierd zijn geweest. Weet iemand van u welke panden dit zijn geweest?
3. Beschikt u misschien over illustratiemateriaal (b.v. afbeeldingen van Franse, Russische of Pruisische soldaten) of iets anders dat betrekking heeft op de Franse Tijd in beide dorpen?

Inventaris van de stukken, ontvangen van de
heer H.A. de Kok, uit het bezit van
mevrouw N. v.d. Vlies-Tukker.
Ingekomen 20 oktober 1982

- Notulen van de sociëteit "De Harmonie" vanaf de oprichting 1847 tot de opheffing 1932.
3 banden (1847-1867) (1868-1891) (1892-1932)
- Introductieboek van de sociëteit "De Harmonie"
1 band (1869-1932)
- Reglement van de soc. "De Harmonie" . 1 band
(1869)
- Aantekeningen betr. de stambomen van de families
Swets en Versteeg. 1 omslag
- Diverse stukken, grotendeels m.b.t. fam. Versteeg,
1 omslag, inhoudende:
 - Programma 25-jarige echtvereniging C. Versteeg
en echtgenote + invitatie e.a. . 1902
 - Programma 25-jarige echtvereniging
A. v.d. Meyden en J.C. v.d. Plas, 1909
 - "Notulen van de Boemelploeg". Verslag van een
reisje van 4 dames en 4 heren naar Gelderland!
1887
 - Programma uitvoering zangver. "Door Oefening
Volmaakter", 1905
 - Programma i.v.m. 10-jarig bestaan rederijders-
kamer "Genoegen door Oefening", 1881
 - Veilinglijst van onroerende goederen uit het
bezit van L. Langeveld, met omschrijving. 1848

aug. 1982:

van fam. Klein 11 foto's op karton uit de
nalatenschap van de dames Van Rijn

jan. 1983:

van Mevr. Boeren te Sliedrecht:

"Vrouw en Verten" door L. Leeuwis.
Roman betr. hoepmakerij en buitenafwerk.

"Als 't water roept" door P. de Rover.
Roman betr. parlevinkkerij

Inventaris van de stukken, ontvangen van de
heer C. de Jong te Bloemendaal,
uit de nalatenschap van zijn vader
de heer J. de Jong Czn., 27 oktober 1982

Diverse stukken, 1 omslag, inhoudende:

- Eerediploma van de werkliedenvereniging "Helpt
Elkander", uitgereikt aan C. de Jong ter gelegenheid
van het 25-jarig bestaan. 1894-1919
(gedateerd: 1-2-1919)
- Einddiploma ambachtsschool (cursus 1900-1903)
van J. de Jong (gedateerd: 1-4-1903)
- Distributiewet 1916, gem. Hardinxveld. Bonboekje
voor C.T. den Breejen (voor 3 pers.)
- Idem, voor C. de Jong Jzn. (voor 2 pers.)
- Idem, supplement voor C.T. den Breejen
- Idem, voor C. de Jong Jzn. (voor 2 pers.)
- Idem, voor C. de Jong Jzn. (levensmiddelenbedrijf
Hardinxveld)

- Originele pentekening van G. v.d. Hoff
Gezicht op Giessen-Oudekerk
- Groot portret in lijst van A.H. Swets
(foto) (1840-)
- Idem, van zijn echtgenote
Wilhelmina Swets-de Ruiter (1840-1914)
- Aquarel in passe-partout, portret van
oude man en profil (gedateerd: maart 1930)
- Grote foto op karton van een heer in drie-
delig kostuum
- Groot portret in lijst van Maria de Ruiter
(1847-1923)
- Foto van Rivierdijk bij Boven-Hardinxveld
in lijst
- Distributiekartaal voor het bestellen van veevoeder
- "Een woord ter overdenking aan hen, die hunne
geloofsbelijdenis in de Ned. Herv. Kerk hebben
afgelegd" van Gijsberdina Cornelia Swets
(gedateerd: 19-4-1907)
- Idem van Jan de Jong (gedateerd: 19-4-1907)
- Bewijs van lidmaatschap van de Ned. Herv. Kerk
van G.C. Swets (gedateerd: 25-4-1907)
- Getuigschrift openbare lagere school, G.C. Swets
(gedateerd: 1-9-1900)
- Corresp. etc. van de Hist. Ver. aan de heer
J. de Jong

Inventaris van de stukken, ontvangen van
mevrouw G. Stam-Bongen, uit het bezit van wijlen
haar schoonvader de heer P. Stam.
Ingekomen februari 1983

- Eigendomsbewijs voor den heer Adriaan van der Plas
betr. griend- en bouwland te Hardinxveld d.d.
18 mei 1927
- Eigendomsbewijs voor den heer Jacob Rijkers betr.
griendland te Hardinxveld d.d. 9 jan. 1920
- Eigendomsbewijs voor den heer A. Heykoop betr.
bouwland te Hardinxveld d.d. 14 januari 1914
- Eigendomsbewijs voor den heer D. Brouwer betr.
bouwland te Hardinxveld d.d. 14 januari 1914
- Eigendomsbewijs voor den heer Antonius Wilhelmus
Bongers betr. vijf woningen bij het "Lange Veer"
te Hardinxveld d.d. 13 juli 1917
- Eigendomsbewijs voor den heer J.W. den Breejen
betr. een huis wijk B nr. 31 te Hardinxveld
d.d. 14 januari 1914
- Pachtcontract tussen den heer J.G. Swets en den
heer P. Stam betr. een perceel bouwland te
Hardinxveld d.d. 14 maart 1944
- Huurcontract tussen den heer J.G. Swets en den
heer P. Stam betr. een perceel griendland te
Hardinxveld d.d. 24 december 1918

- Huurcontract tussen den heer Cornelis Arie van Houwelingen en den heer Pieter Stam betr. een perceel griendland te Hardinxveld d.d. 13 maart 1929
- Kavellijst van een openbare verkoping van rijs- en teengewassen te Gorinchem d.d. 16 nov. 1955
- Kennisgeving van de splitsing van een perceel voor den heer P. Stam d.d. 3 april 1922
- Twee rekeningen van de notaris B. Ets voor den heer P. Stam betr. het opmaken van contracten d.d. 12 oktober en 24 december 1918
- Een kwitantie voor den heer P. Stam voor pacht op een stuk bouwland van J.G. Swets

Over een kostbare aanwinst die ons niets kostte.....

Van alle giften, van welke aard dan ook, die onze Vereniging van tijd tot tijd door leden of niet-leden worden aangeboden, mag er zo nu en dan wel eens eentje worden uitgelicht, die wat extra aandacht verdient.

Zo gebeurde het enkele maanden geleden, dat iemand zich bij ons secretariaat meldde met een aantal oude, unieke glasnegatieven met opnamen van ons dorp. Hij bood ons de gehele partij te koop aan, maar de prijs die ervoor gevraagd werd vonden wij onaanvaardbaar hoog. De mogelijkheid om de meest interessante negatieven te kopen bestond niet. Hiermee was dus voor ons de kous af!

Groot was dan ook de verbazing toen één van onze bestuursleden bij de heer Van Ingen (foto Scheermeljer) in de winkel kwam en van hem een 25-tal afdrukken van oude dorpsgezichten kreeg aangereikt. Het bleken afdrukken te zijn van de bewuste glasnegatieven, die ons enkele dagen eerder te koop waren aangeboden.

Het werd duidelijk dat de "negatieve(n)-persoon" in kwestie - na bij ons bot te hebben gevangen - de heer Van Ingen had aangeklampt om Jaaraan zijn waar te slijten. Laatstgenoemde had - zij het met enige moeite - toch de meest unieke negatieven kunnen kopen en vervolgens gratis voor onze Vereniging een serie afgedrukt.

Wij zijn hem hiervoor zeer erkentelijk!

Vele handen maken licht werk.....

Opnieuw menen wij een beroep op onze leden te mogen doen door hen te vragen wat briefpost in onze gemeente rond te brengen. In het vorige mededelingenblad plaatsten wij al de oproep voor vrijwilligers. Daarin werd vooral het accent gelegd op de Peulen. Dit heeft als resultaat gehad, dat twee personen zich aanmeldden hiervoor. Dit waren de heer J.W. Nederlof uit de Schaepmanstraat en de familie Parel uit de Peulenlaan. Het bestuur was met deze aanmeldingen uiteraard erg ingenomen, maar had gehoopt, dat ook leden uit andere wijken ons de helpende hand zouden reiken.

Maar al onze hoop op u is nog niet verloren! Wie zou b.v. de uitbreiding "over het spoor" willen doen? Hier wonen 9 leden. Evt. met Binnendams erbij (10 leden). Of de Kerkweg met de Damstraat (13 leden)? Of de Nieuweweg met de helft van de Parallelweg? Dan zou een ander weer de Sluisweg met de andere helft van de Parallelweg voor zijn/haar rekening kunnen nemen. Dit zou weer voor ieder neerkomen op zo'n 15 leden.

Of Buitendams? Hier wonen 18 leden. Wat dacht u van de Rivierdijk? Hier wonen ca. 40 leden. Dit is natuurlijk een erg langgerekt gebied, dus dit zou b.v. in tweeën of drieën te verdelen zijn.

Degenen die zich hiervoor aanmelden krijgen hun pakketje post door één van onze bestuursleden thuisbezorgd. U behoeft het dus alleen nog maar rond te brengen.

Dus als u zich geroepen voelt op deze wijze iets voor uw Vereniging te doen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat: Buitendams 77, tel. 4563.

Bij voorbaat hartelijk dank!

Contributie

De penningmeester heeft voor het jaar 1983 een contributieverhoging tot f 17,50 en voor 1984 tot f 20,-- voorgesteld. Gezien het late tijdstip van de ledenvergadering en het feit, dat diverse leden hun contributie voor dit jaar reeds hebben overgemaakt, heeft het bestuur, na rijp beraad, gemeend de ledenvergadering te moeten voorstellen voor 1983 de contributie van f 15,-- te handhaven en voor 1984 te verhogen met f 5,--.

Het contributie-overzicht voor 1984 luidt dan als volgt:

leden minimaal f 20,--

jeugdleden tot 18 jaar f 12,50

leden boven de 65 jaar f 15,--

Verhoging van de contributie is noodzakelijk, gezien de steeds hoger wordende kosten van publikaties, mededelingenbladen en portokosten en last but not least van de toenemende activiteiten van onze Vereniging.

Het bestuur verheugt zich dat zij de contributie van f 15,-- per jaar van 1980 tot 1984 konstant heeft kunnen houden. Dit werd mede veroorzaakt door die leden die méér dan het minimum gestelde overmaakten, waardoor het gemiddelde over de laatste jaren toch al rond f 20,-- lag.

Bijzondere dank is de Vereniging verschuldigd aan de heer M.B. Vogel te Giessenburg voor zijn gift als bijdrage voor de publikatie "Rondom de Giessen" en de vele leden die lovende reakties toevoegden op de acceptgirokaarten voor bovengenoemd boekje.

Ten slotte verzoeken wij u, als u dit nog niet gedaan heeft, uw contributie te betalen vóór het verschijnen van onze voorjaarspublikatie. Het komt namelijk nogal eens voor, dat leden achterstallig zijn met betalen en daarna het lidmaatschap opzeggen. Zij hebben dan inmiddels wel alle publikaties en andere correspondentie in het desbetreffende jaar ontvangen.

Wij hopen, dat u begrip zult kunnen opbrengen voor deze situatie.

Rectificatie luchtfoto

In ons vorige mededelingenblad trof u een luchtfoto aan met daarop een gedeelte van Giessendam en Neder-Hardinxveld. Zoals u zich mogelijk nog zult herinneren betrof dit een foto van net na de jaren dertig.

Door één van onze leden werd hiervoor een beschrijving opgesteld, waarin stond aangegeven welke personen in die tijd de op de foto voorkomende huizen bewoonden.

Na plaatsing bleek, dat enkele leden/lezers meenden, dat verscheidene gegevens met betrekking tot de Peulenstraat niet geheel juist waren. Daarom menen wij deze veranderingen - die zeker de waarheid dichter benaderen - hierbij te moeten opnemen. Al moet nog steeds worden gezegd, dat niet exakt bekend is wanneer de foto werd gemaakt en er daardoor gemakkelijk binnen een tijdsbestek van enkele jaren verhuizingen kunnen hebben plaatsgevonden.

Wij beginnen bij blz. 26 onderaan (uit het vorige med. blad dus):

A. Boom grossier in groenten en fruit.
In hetzelfde pand woonden nog twee dames.
Dit waren: Marigje van der Plas en Suze Blankevoort

Dan volgt op blz. 27, vierde pand van boven:

Hier staat: blok met drie huizen, waarvan één schoermakerij.
Inmiddels is bekend welke drie gezinnen in dit pand woonden:

Dit waren achtereenvolgens:

- de weduwe Van Os-Verdoorn met haar dochter Jansje
- gebr. Van Dijk (schoenmakerij)
- F. van der Plas

Even verder worden drie namen genoemd van personen die ook in de stoep woonden waar de timmerzaak van Jacob Dankers was gevestigd. Hier is iemand vergeten, namelijk Piet Bohré, de postbode.

Hieronder lezen wij over de winkel van Jan van den Berg, maar in die tijd zal Jan Vermeulen de kruidenierswinkel nog hebben gerund. Pas later zou Jan van den Berg - die trouwde met een dochter van Vermeulen (Hendrien) - de zaak overnemen.

Bij het volgende pand wordt als bewoner Stolk Benders genoemd, maar hier zou de weduwe F. Benders gewoond hebben.

Daaronder wordt het woonhuis van aannemer Piet van der Meijden genoemd, maar dit moet Arie van der Meijden zijn.

Dan volgt blz. 28. Onder de kop "Peulenstraat andere zijde..."

Als bewoner van het derde pand wordt hier de heer P.A. Caljé genoemd, maar in die tijd zal er de weduwe Versteeg-van Dam nog hebben gewoond.

Dan volgt de bewaarschool.

Hierna wordt de Nutsspaarbank genoemd, maar in die tijd zal het pand nog zijn bewoond door Joost van Duren.

Tussen het laatste en één na laatste pand onderaan dezelfde bladzijde is de bakkerij van W.C. Benders vergeten.

Dan volgt het pand van de weduwe W.J. de Geus-van 't Verlaat met haar dochter (Rijka).

Vervolgens blz. 29:

Horlogezaak Candèl; dit moet het café van C. van der Meijden zijn, of misschien al de kruidenierswinkel van Herman Boer.

Hierna volgt de winkel van de familie Van Hoek. Het kan echter ook zijn dat Mars de Gier toen al in dit pand woonde. Hierachter woonde de familie Bogaard.

Vervolgens krijgen wij niet de slagerij van Herman Boer, maar het woonhuis van de heer De Ruiter met daarachter de familie H. Perdijk.

Tot zover de aanvullingen/verbeteringen op de beschrijving bij de luchtfoto.

Maar het moet nogmaals worden gezegd, dat, zolang niet precies bekend is in welk jaar de foto werd gemaakt, er nooit een tot in alle details nauwkeurige beschrijving op kan volgen.

Jodensteeg

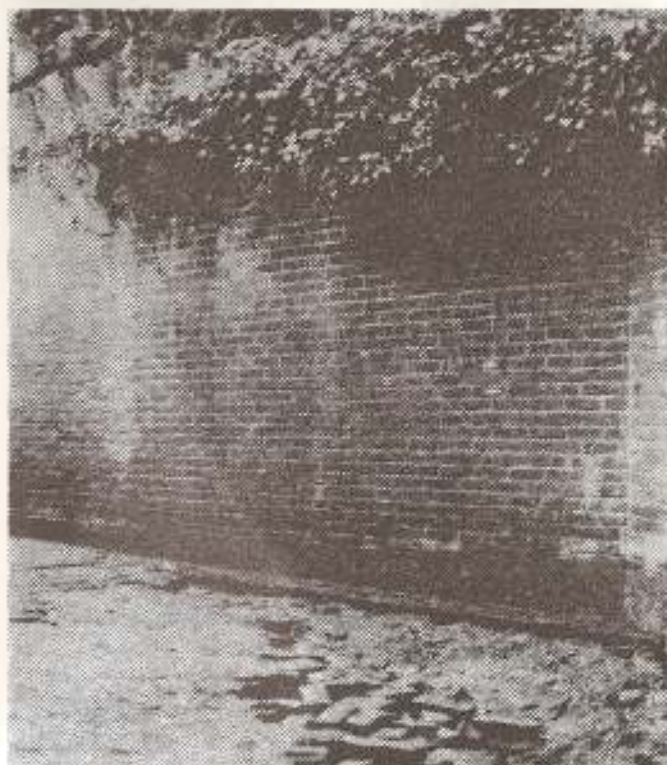
Zouden er veel Hardinxvelders of zelfs Giessendammers zijn die niet weten waar de Jodensteeg zich bevindt?

Voor degenen die het niet weten, het is het steegje dat zowel vanuit Buitendams als de Peulenstraat rechtstreeks op de sluis uitkwam. Inderdaad uitkwam, want een jaar of dertig terug is door middel van een GEB-transformatorhuisje de toegang tot de sluis praktisch afgesloten, daarmee de Jodensteeg veel van zijn functie ontnemend.

Hoewel het wel degelijk een openbare weg is, werd er feitelijk niet meer naar omgekeken. Ook het wettelijk verplichte straatnaambordje ontbreekt nog steeds.

In de H.V. gingen echter stemmen op die pleitten voor herwaardering en herstel van dit wel heel karakteristieke stukje Giessendam. Zowel gezamenlijk als afzonderlijk richtten zowel de Hist. Ver. als de Stichting Dorpsbehoud zich tot het gemeentebestuur met een aantal suggesties om, zonder dat dit veel geld zou vergen, de Jodensteeg van zijn verpauperde uiterlijk af te helpen.

Inmiddels kan men konstateren, dat, ten tijde van de samenstelling van dit mededelingenblad de bestrating wordt hersteld; gelukkig met gebruikmaking van de oude klinkers. Het GEB-huisje, dat voor zover bekend krachtens een inmiddels al lang verlopen concessie nog ten onrechte op gemeentegrond en bovendien danig in de weg staat, kan nu ook gesloopt worden, aangezien het geen functie meer heeft en bepaald geen sieraad voor het dorp is.

Wij vinden dit een goede ontwikkeling die wij met genoegen vermelden. Het naambordje zal er ook nog wel komen.